

Klimat- och näringslivsdepartementet

Uppdrag att föreslå författningsändringar för att öka materialåtervinningen

Charlotta Broman och Frida Rudsander ges i uppdrag att biträda Regeringskansliet (Klimat- och näringslivsdepartementet) med att föreslå de författningsändringar som krävs för att skapa ett tydligt, ändamålsenligt och enhetligt uppföljningssystem gentemot de aktörer som har rådighet att påverka materialåtervinningsgraden för kommunalt avfall. Det närmare innehållet i uppdraget framgår av *bilagan*.

Uppdraget gäller från och med den 2 maj 2023 till dess utredningen är genomförd och redovisad, senast den 30 april 2024.

Kostnaderna för uppdraget ska belasta utgiftsområde 1 Rikets styrelse, anslag 4:1 Regeringskansliet, anslagsposten 1 Till Regeringskansliets disposition, budgetram 9 Klimat- och näringslivsdepartementet.

Beslutet har fattats av statsrådet Romina Pourmokhtari.

Utdrag till

Statsrådsberedningen/SAM, EURÄTT
Finansdepartementet/BA, K
Klimat- och näringslivsdepartementet/BI, MK
De förordnade

Utdragets överensstämmelse med originalet intygas.

82

Klimat- och näringslivsdepartementet

Uppdraget att föreslå författningsändringar för att öka materialåtervinningen

Behovet av åtgärder för att öka materialåtervinningen

Enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (2008/98/EG) om avfall (avfallsdirektivet) ska medlemsstaterna vidta alla nödvändiga åtgärder som är avsedda att uppnå målet om att förberedelse för återanvändning och materialåtervinning av kommunalt avfall ska öka till minst 55 viktprocent till 2025, minst 60 viktprocent till 2030 och minst 65 viktprocent till 2035. Europeiska kommissionen ska tillsammans med Europeiska miljöbyrån (EEA) följa utvecklingen, utarbeta en rapport och lämna rekommendationer till de medlemsstater som man bedömer riskerar att inte nå målet i tid. En sådan rapport ska lämnas senast tre år innan målet ska vara uppnått, det vill säga den 31 december 2022.

Syftet bakom målen och den successiva höjningen är att säkerställa att ekonomiskt värdefulla avfallsmaterial på ett ändamålsenligt sätt förbereds för återanvändning eller materialåtervinns, samtidigt som en hög nivå av skydd för människors hälsa och miljön säkerställs, och att ekonomiskt värdefulla råvaror i avfallet återförs till den europeiska ekonomin och att det därigenom görs framsteg med råvaruinitiativet och skapandet av en cirkulär ekonomi.

Materialåtervinningsnivån i Sverige var knappt 40 viktprocent under 2021. EU-kommissionen är försenad med sin rapport men väntas publicera den under 2023 och kommer sannolikt att dra slutsatsen att Sverige riskerar att inte nå målet till 2025.

I syfte att öka materialåtervinningsnivån har regeringen gett Naturvårdsverket i uppdrag att föreslå de åtgärder som krävs för att nå målet till 2025 samt nödvändiga författningsändringar för dessa åtgärder (Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2023). Naturvårdsverket ska redovisa sitt uppdrag senast den 31 oktober 2023.

Uppdraget

Utredarna ska biträda Klimat- och näringslivsdepartementet med att föreslå de författningsändringar som krävs för att skapa ett tydligt, ändamålsenligt och enhetligt uppföljningssystem gentemot de aktörer som har rådighet att påverka materialåtervinningsgraden för kommunalt avfall.

Sverige riskerar omfattande böter om inte alla nödvändiga åtgärder för att uppnå materialåtervinningsmålet vidtas. Det är därför av stor vikt att det, utöver åtgärder för att främja förberedelse för återanvändning och materialåtervinning, finns ett tydligt, ändamålsenligt och enhetligt uppföljningssystem gentemot de aktörer som har rådighet att påverka materialåtervinningsgraden. Utan ett sådant system är det svårt att skapa trovärdighet i att Sverige, oavsett framtida materialåtervinningsgrad, har vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att nå målet. Med ett tydligt regelverk skapas också förutsättningar för berörda aktörer att agera på ett konkurrensneutralt sätt, vilket gynnar företagandet och sysselsättningen. I dag har regelverket brister och luckor och är inte i alla delar konsekvent och logiskt.

Med ovanstående som utgångspunkt ska utredarna föreslå författningsändringar som förstärker och förtydligar lagstiftningen på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt, i synnerhet i fråga om

1. avfallsplanering på lokal, regional och nationell nivå som uppfyller kraven i avfallsdirektivet och bidrar till en giftfri och resurseffektiv avfallshantering och måluppfyllelse,
2. andra åtgärder utöver informationsinsatser i syfte att förbättra efterlevnaden av bestämmelser om utsortering av kommunalt avfall,
3. vilken myndighet som det åligger att följa upp efterlevnaden av bestämmelser om kommunalt avfall samt vad ansvaret innefattar, och

4. ansvar för att följa upp utvecklingen på avfallsområdet i allmänhet och materialåtervinningsnivån i synnerhet på regional och nationell nivå.

Utredarna ska beakta de bedömningar och rekommendationer som Europeiska kommissionen sannolikt lämnar i sin rapport avseende Sveriges måluppfyllelse samt Naturvårdsverkets delredovisning av pågående uppdrag.

Konsekvensbeskrivning

Redovisningen ska innehålla en konsekvensbeskrivning av samhälls-ekonomiska effekter inklusive en bedömning av förväntad klimat- och miljönytta och en analys av kostnader samt effekter för berörda aktörer. Konsekvenserna av författningsförslagen ska utredas och beskrivas i enlighet med förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning. Utredarna ska redovisa sin bedömning av förslagets förenlighet med EU-rätten. Om förslagen påverkar den kommunala självstyrelsen, ska de konsekvenser och de särskilda avvägningar som föranlett förslagen särskilt redovisas (se 14 kap. 3 § regeringsformen). Om förslagen medför kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller regioner, ska utredarna föreslå finansiering.

Samråd

Utredarna ska samråda med Naturvårdsverket med anledning av pågående uppdrag att föreslå de åtgärder som krävs för att nå målet till 2025. Utredarna ska inhämta synpunkter från andra relevanta myndigheter, Avfall Sverige, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samt representanter för övriga berörda aktörer.

Redovisning av uppdraget

Uppdraget ska redovisas senast den 30 april 2024.